

Digitale Strategie 2026-2030

Beeldvormend AB van 10 juni 2025

Doel

- Informeren over Digitale Strategie 2026-2030
- Bespreking scenario's
- Afstemmen presentatie voor het AB

Proces

- 20 mei : Beeldvorming D&H
- 10 juni : Beeldvorming AB
- 17 juni : Besluitvorming D&H
- 8 juli : Besluitvorming AB
- Ondersteunend materiaal
 - UvW Vaarkaat Digitale Transformatie

Digitale Strategie door de jaren heen!

- Korte film

Digitale Transformatie is gaande en heeft impact

- Staat naast opgaven als biodiversiteit, energiestrategie en omgevingsgericht werken
- Mogelijkheden voor *anders* ontwikkelen, beheren en onderhouden
- Digitale transformatie, onze opgaven en onze taak- en rolopvatting grijpen op elkaar in

Digitale Strategie ondersteunt ZZL Strategie

Omgevingscontext

Sociaal
Technologisch
Economisch
Omgeving/Milieu
Politiek
Juridisch
Ethisch
Demografisch

Meer

Beter

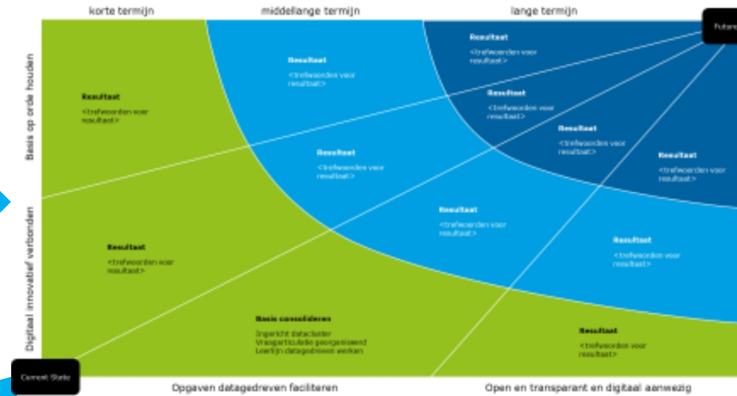
Anders

Bestuurlijke afspraken

ZZL Digitale Strategie 2026-2030

Via navigatiepunten naar de horizon: Digitale Strategie 2026-2030 (work in progress...)

ZZL Doelen en Strategie

**WATERBEHEER-
PROGRAMMA**
2022-2027

DE KRACHT VAN WATER

VERBINDEN EN KOERS HOUDEN

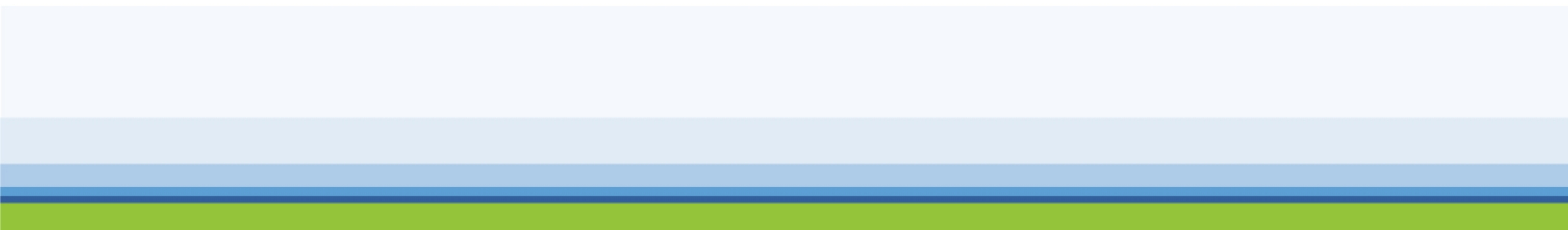
BESTUURSPROGRAMMA 2023-2027

ZZL Verbindt

Nederlandse
School voor
Openbaar
Bestuur

Inhoud Digitale Strategie

- Reflectie Informatiestrategie 2020-2025
 - (Relevante) Omgevingscontext
 - Digitale Koers 2026-2030
 - Digitale Horizon
 - Uitvoeringskaders
-

Reflectie Informatiestrategie 2021-2025

Solide Huis

Ons waterschap wordt in 2023 ondersteund met een **solide** informatie**huis**. Dit huis ondersteunt de digitaliseringsopgaven op een adequate manier.

Veilige Basis

Ons waterschap werkt in 2022 vanuit een bestendige **veilige basis**. Hierin handelt iedereen bewust en alert, volgens de normen en wetgeving voor privacy & security.

Gezonde ambitie

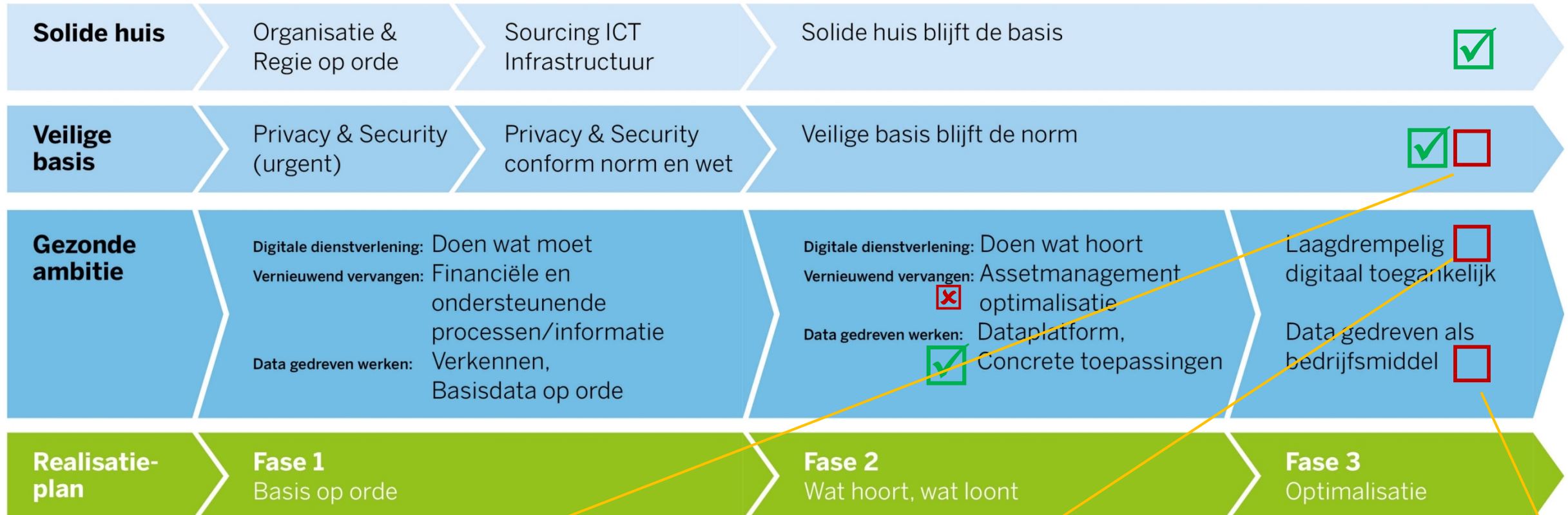
Ons waterschap blijft investeren in de verdere digitaliseringsopgave. Dat doen we vanuit een **gezonde ambitie** en met de **wet- en regelgeving als richtsnoer**.

Reflectie Informatiestrategie 2021-2025

2021

2023

2025

EU/NL wetgeving t.a.v. vitale infrastructuur en eisen m.b.t. aantoonbare digitale weerbaarheid leidt tot nieuwe aanvullende verplichtingen. Deze zijn onderdeel van de nieuwe scope.

We bieden minder digitale diensten aan dan oorspronkelijk voorgenomen; 'wat moet' is wel digitaal beschikbaar. Het vervolg wordt onderdeel van de nieuwe scope.

Er staat een goede basis waarmee ZZL als organisatie het datagedreven werken kan inzetten als hulpmiddel. Dit vraagt zijn eigen ontwikkelspoor en is daarom onderdeel van de nieuwe scope.

Omgevingscontext

Invloed van Big Tech USA/China

Kans: inzet data en AI als krachtig bedrijfsmiddel

- 1. Getransformeerd waterschap**
We zijn lerende en wendbare waterschappen die op alle niveaus verantwoord omgaan met data en digitale technologie.
- 2. De (meer)waarde van data**
We werken datagedreven, als sector en als individuele waterschappen, en benutten de (meer)waarde van data.
- 3. Uniforme sector naar een hoger plan**
We bouwen voort op bestaande afspraken en zorgen voor sectorbrede standaardisatie van data, ICT-architectuur, modellen en werkprocessen.
- 4. Betrouwbaar (digitaal) waterschap**
We werken risicogestuurd en zorgen voor transparante besluitvorming en processen, nageleefde wet- en regelgeving en continuïteit in de dienstverlening.
- 5. Toekomstbestendig digitaal**
We zorgen voor blijvende toegankelijkheid van onze data en informatie met een beperkte klimaat- en milieuvoetafdruk.

Invloed van EU/NL Regulering

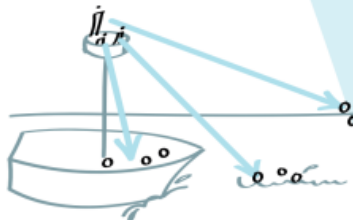
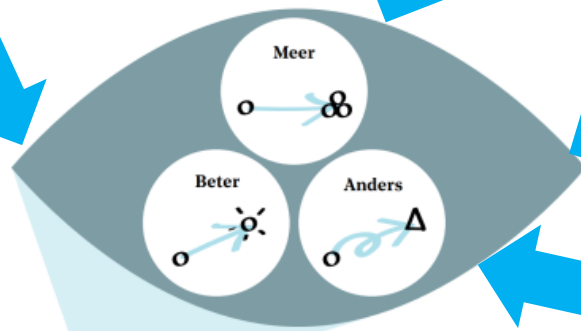

Opgave AI. De nieuwe systeemtechnologie

Kunstmatige intelligentie (AI) kent allerlei vormen en toepassingen: van gezichtsherkenning tot vertaalapps, van medische diagnoses tot anticiperen op criminaliteit, en van fraudebestrijding tot het beïnvloeden van wat we kopen, lezen en stemmen. En dat is nog maar het begin. Als Nederland zich op deze fundamentele verandering niet goed voorbereidt, is er niet alleen het risico dat kansen worden gemist, maar ook dat de samenleving opgescheept wordt met een technologie die onze belangen niet dient. Dat stelt de WRR in het rapport 105 *Opgave AI. De nieuwe systeemtechnologie*.

Onze Uitdagingen:

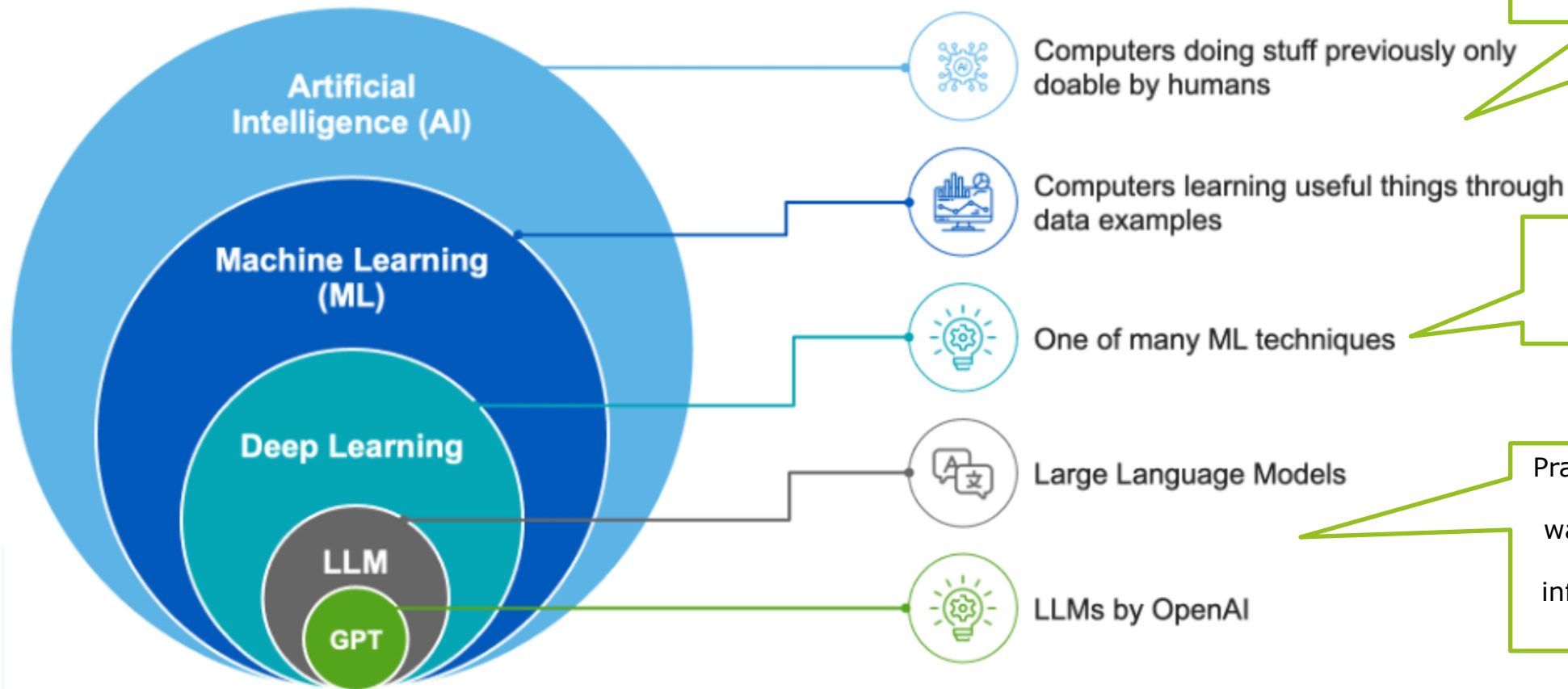
- De maakbaarheid is niet meer vanzelfsprekend
 - De wereldorde wordt turbulenter en grimmiger
 - De tegenstellingen in de samenleving worden sterker
 - Technologische ontwikkelingen gaan snel en hebben impact
 - Uitdagingen op een steeds krappere wordende arbeidsmarkt
-

AI-werkveld is breder dan Ch

Praktijkvoorbeelden: proces(deel-) sturingen van waterschappen voor zuiveringen, gemalen, peilbeheer etc.

Praktijkvoorbeelden: proces(deel-) sturingen van waterschappen voor zuiveringen, gemalen, peilbeheer etc.

Praktijktoepassing vooral beeldanalyse : waterschappen ontwikkelen NL-veranderdetectie.

Praktijktoepassingen voor kenniswerk en administratief werk: waterschappen experimenteren met tekstschrijven en -verbeteren, informatieonderzoek met analyse en samenvatten.

ZZL Doelen en Digitale Strategie

e Strategie 2026-2030

ZZL Doelen en Strategie

**WATERBEHEER-
PROGRAMMA
2022-2027**

DE KRACHT VAN WATER

VERBINDEN EN KOERS HOUDEN

BESTUURSPROGRAMMA 2023-2027

ZZL Verbindt

Benodigde ZZL-beweging

We borgen het goede water(beheer-)werk van nu en vullen dit aan met de volgende ontwikkelbewegingen:

- Omgevingsbewust werken aan complexe opgaven
- Veerkrachtig en vernieuwende houding
- Solide en adaptief organiseren

Digitale Strategie 2026-2030

Opgaven datagedreven faciliteren

Opgaven datagedreven faciliteren

Open en transparant en digitaal aanwezig

Digitaal innovatief verbonden

Solide en veilige basis behouden

Bestuurlijke afspraken

Samenwerkingsafspraken rond hWh

Digitale Koers 2026-2030

Opgaven
datagedreven
faciliteren

- We gebruiken datagedreven werken om onze opgaven te realiseren en ons werk slim te organiseren

Open en
transparant en
digitaal aanwezig

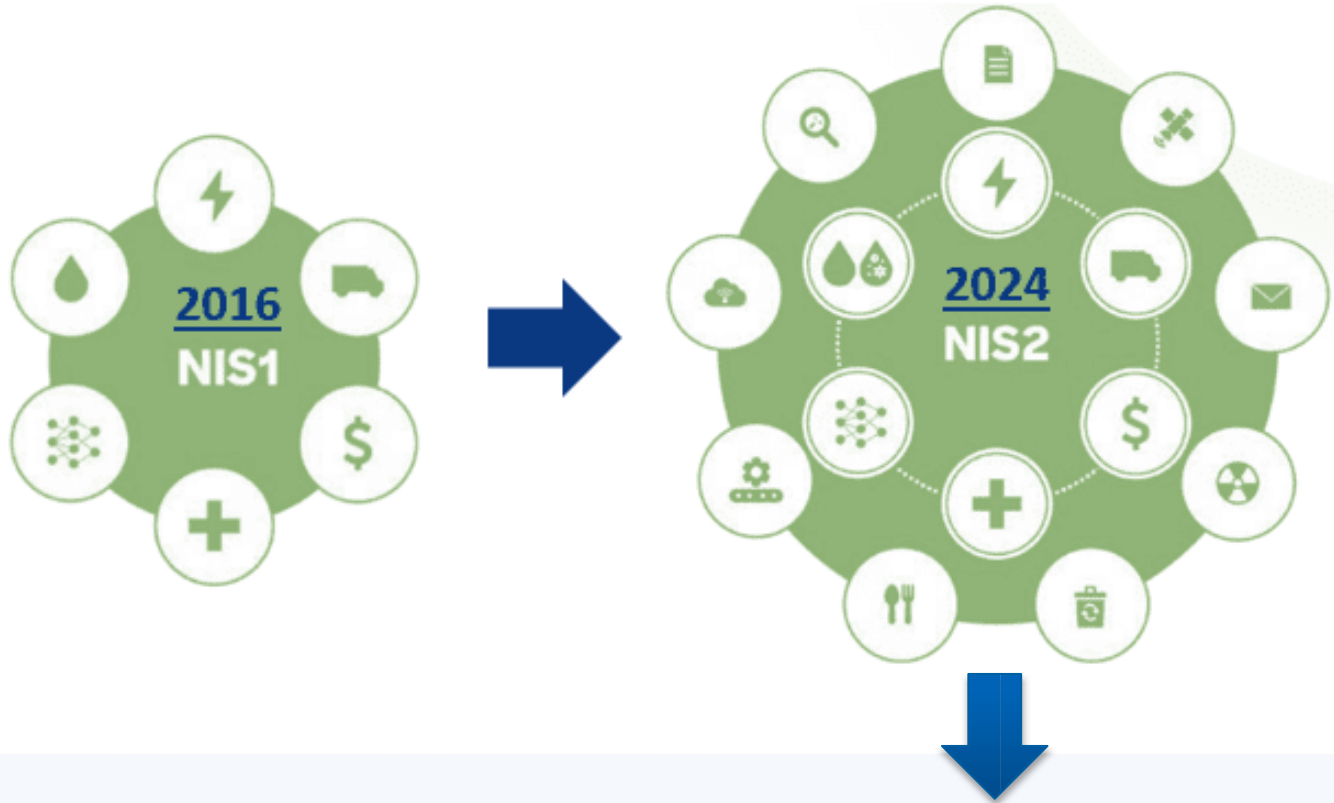
- We stellen actief digitale informatie beschikbaar aan inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden

Digitaal innovatief
verbonden

- We investeren in digitaal innovatief vermogen om daarmee onze wendbaarheid en weerbaarheid te bevorderen.

Solide en veilige basis behouden

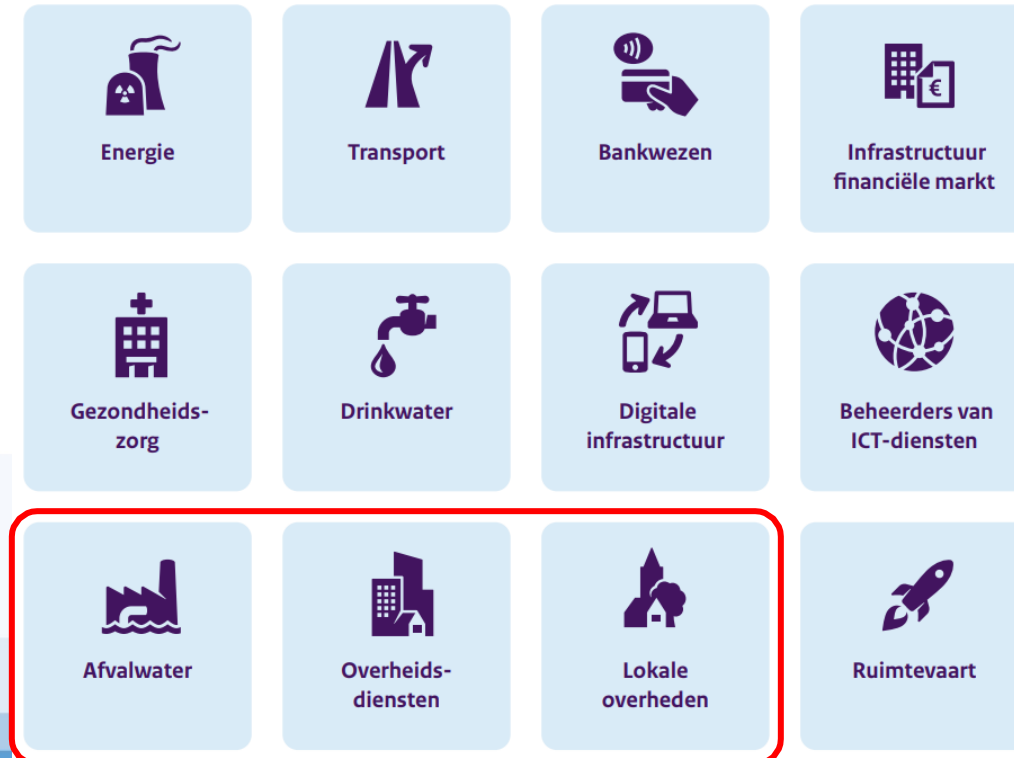
Solide en Veilige basis behouden: EU/NL wetgeving eist meer

Cyberbeveiligingswet (NIS2-richtlijn)

De NIS2 (Network and Information Security directive) is een nieuwe Europese richtlijn gericht op het vergroten van digitale weerbaarheid en het beperken van de gevolgen van cyberincidenten in de Europese Unie (EU). In Nederland wordt de NIS2-richtlijn geïmplementeerd in de vorm van de Cyberbeveiligingswet. Op het moment dat de Cyberbeveiligingswet wordt aangenomen, vervangt deze de huidige Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen ([Wbni](#)).

Bijlage 1 Zeer kritieke sectoren

Deel 1/4: Solide en Veilige basis behouden

2031

2032

Volwassenheidsniveau	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Niveau handhaven: voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving	277	393	393	393	393	393	393

Bedragen x1.000 EUR. Het behouden van de solide en veilige basis is met ditzelfde bedrag in ieder scenario verwerkt.

Wat en Waarom?

We zetten data om in bruikbare feiten en modellen zodat we organiserend en voorwaarde scheppend:

- onze bedrijfsvoering en processen slimmer uit te voeren;
- het werken aan grote opgaven als duurzaamheid, klimaatadaptatie, energieneutraliteit en biodiversiteit in kunnen bedden in onze taken.

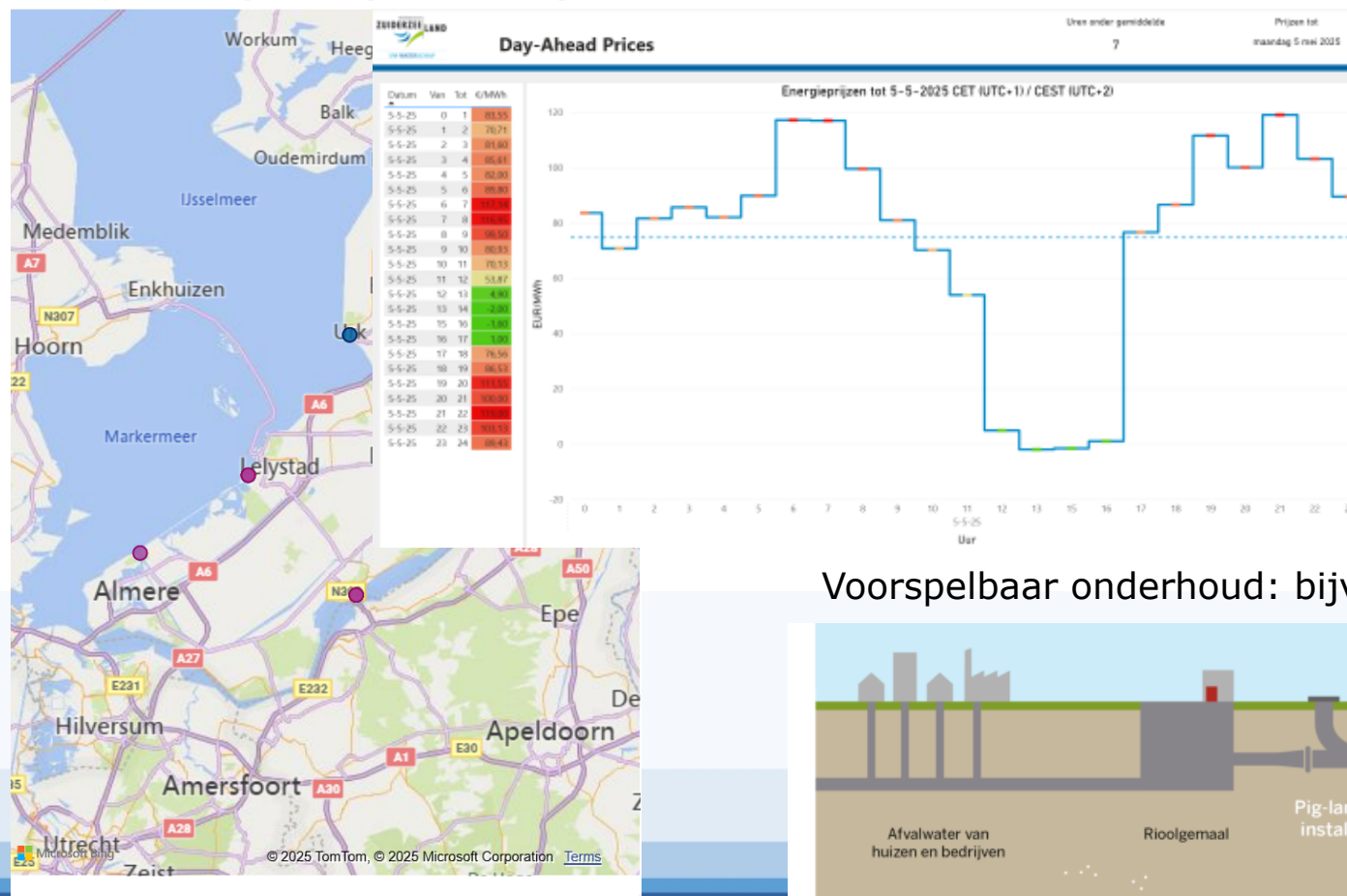
Om daarmee:

- onze taken en complexe opgaven efficiënt, maar tegelijk solide en adaptief te kunnen blijven realiseren.

Waterschapsvoorbeelden (kansen en cases)

Energiestrategie: Slim malen & Energieoptimalisatie Zuiveringen

● Consumptie ● Invoeding ... ● Levering ● Productie ● Terugleve...

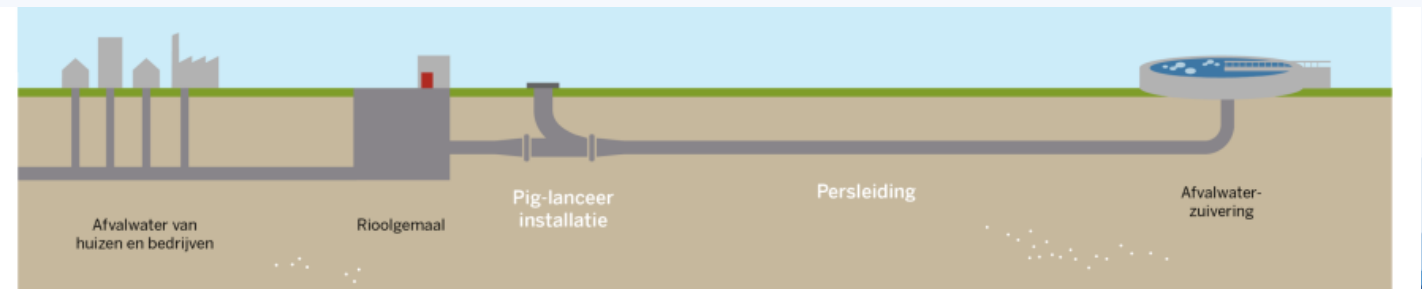

Nodig om dit te doen:

- Data verzamelen
- Data hygiëne
- Data analyseren en modellen op (laten)zetten en beheren

=> capaciteit, kennis en kunde binnen alle afdelingen

Voorspelbaar onderhoud: bijv. Persleiding breukdetectie

ZZL gaat steeds meer organisatiebreed 'datagedreven' werken. Het tempo waarop we dat willen is de ambitie:

**Ambitie Hoog:
Datagedreven doorpakken**

Welk tempo?	Ambitie Laag: Volgend datagedreven	Ambitie Midden: Bestendigend datagedreven	Ambitie Hoog: Datagedreven doorpakken
Organisatiebreed data-gedreven werken	2032	2030	2028
Voordelen	Temporiseren geeft op korte termijn financieel voordeel	Investeren in nieuwe toepassing en data-hygiëne is meer in balans -> eerste verwachte effecten in 2028	Snellere effectbijdrage voor de opgaven en bedrijfsvoering, past binnen de landelijke ambitie
Nadelen	Latere oplevering van eerste verwachte effecten (> 2029) Reden: investeren in data-hygiëne start later maar dit is een randvoorwaarde om een toepassing effectief te laten zijn	Landelijke ambitie ligt hoger (2029)	Vraagt veel van het verandervermogen en focus van de organisatie, kan niet zonder (her-)prioriteren in andere opgaven
Risico	Achterlopen t.o.v. landelijke ontwikkeling, kans is reëel dat een inhaalactie op langere termijn nodig is (met extra middelen en risico's daarvan).	Technologische en geopolitieke ontwikkelingen (en risico's daarbij) gaan snel, kans op noodzakelijke herziening van strategie blijft aanwezig.	Kans is reëel om de organisatie onderweg te verliezen. Daarnaast kent (her-)prioriteren van andere opgaven ook zijn bijbehorende risico's.

Deel 2/4: Opgaven Datagedreven faciliteren

Raming per ambitie

2031

2032

Ambitie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Laag: Volgend datagedreven	365	680	1.098	1.203	1.925	1.925	2.163
Midden: Bestendigend datagedreven	680	1.203	1.403	1.925	2.163	2.163	2.163
Hoog: Datagedreven doorpakken	1.202	1.925	2.163	2.163	2.163	2.163	2.163

Bedragen x1.000 EUR

Wat en Waarom?

We stellen actief digitale informatie beschikbaar aan inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.

Om daarmee:

- onze overheidsdienstverlening steeds meer omgevingsbewust en blijvend uitlegbaar en betrouwbaar uit te voeren.

Open en
transparant en
digitaal aanwezig

Waterschapsvoorbeelden (kansen en cases)

Informatievijver: Pro-Actieve Openbaarmaking van ZZL-waterinformatie

Infrastructuur afvalwater
Waterbodembaliteit
Flora en fauna
Meetpunten waterkwaliteit
Zoutgehalte
Helder water
Watertemperatuur

Waterkering

Waterschap Zuiderzeeland onderhoudt en beheert 251 kilometer dijken die rondom de polders liggen en bescherming bieden tegen het buitenwater.

ZZL Zonering waterkering
Zonering waterkering: het projecteren van activiteiten...

ZZL Waterkeringen
Waterkering: een waterkerende en / of scheidsdijde hoogte met...

ZZL Kenmerkende profiel lijnen
Kenmerkende profiellijnen: knooppunten of referentielijnen van...

ZZL Dijkdrainage
Dijkdrainage: draïne voor het afvoeren van overtollig water aan de...

ZZL Kwaliteitsloten
Kwaliteitsloten: een sloot aan de binnenzijde van de dijk voor h...

ZZL Afgrastering
Afgrastering: kunstmatige opslaggebieden

ZZL Pachtgebieden
Pachtgebieden: pachtgebieden: pachtgebieden op de waterkering di...

ZZL Referentiestelsel lijn
Referentiestelsel lijn: lijn binnen de realisatie van een...

Wetgeving

Ambitie

WOO:

Actieve Openbaarmaking van ZZL-informatie

Home | Actueel | Over ons | Regelen en aanvragen | Contact

Overzicht ingediende en lopende Woo-verzoeken

Titel	Status
...-ingen en registratie stofconcentraties PFAS en PFOS in de Oostervaart (ELS) - 17 juli 2024 t/m 4 maart 2025	In behandeling

andelde Woo-verzoeken ↓

ische druk bij specifieke meetpunten

+

atgegevens van specifieke meetpunten

+

wegigheid specifieke stoffen in het gebied ten noordwesten van de A6, Deelbesluit 2

+

ndblusverwerking bij de Eerste Lelystadse Schroothandel (ELS)

+

vesten van de A6 - Deelbesluit 1

+

s PFAS en PFOS

+

Nodig om dit te doen:

- Capaciteit, kennis en kunde binnen alle afdelingen
- Ondersteuning en systemen om deze kennis en kunde op orde te houden

Wet- en regelgeving voor duurzaam toegankelijke vraagt om ons daarvoor te organiseren, en dit kan

Ambitie: Wat hoort of scoort

Openbaarmaking van relevante

Hoe ver?	Ambitie: Wat moet	Ambitie: Wat hoort of scoort
Stellingname t.a.v digitaal duurzaam toegankelijke overheid	Voldoen aan de wet- en regelgeving met de daarbij horende doorlooptijd	Actieve openbaarmaking van relevante informatie en onderzoeksdata in 2029
Voordelen	Is feitelijk doorzetten van huidige beleid, nieuwe wetgeving gaat uit van verdergaande transparantie- en verantwoordingsplicht.	Maximale inzet op transparantie en actieve openbaarmaking op digitale platformen geeft een extra impuls aan van buiten naar binnen werken.
Nadelen	Basisprincipe blijft "Bewust open". Openbaarmaking beperkt zich tot het wettelijk noodzakelijke, en wordt niet bepaald door de omgevingsbehoefte.	Basisprincipe wordt "Open tenzij", mede gestuurd door de omgevingsbehoefte. Maar de 'tenzij' heeft wel een nadere uitwerking van kader nodig.
Risico		Bij veel actief ontsluiten is er ook een grotere kans op fouten, dit kent mogelijke consequenties (juridisch, imagoschade etc.). In onze organisatie en communicatie dienen we hiermee om te kunnen gaan.

Deel 3/4: Open en transparant en digitaal aanwezig Raming per ambitie

2031

2032

Ambitie Digitaal Duurzaam Toegankelijk	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Wat moet	132	132	132	132	132	132	132
Wat hoort of scoort	132	275	275	275	275	275	275

Bedragen x1.000 EUR

Wat en Waarom?

- We investeren in digitaal innovatief vermogen om daarmee onze wendbaarheid *en weerbaarheid* te bevorderen.

Om daarmee:

Onze vitale taakuitvoering ook in de sterk veranderende (digitale) context betrouwbaar door te zetten.

Waterschapsvoorbeelden (kansen en cases)

NL Veranderdetectie: beeldanalyse met AI

AI-inzet in administratief en kenniswerk

Copilot

ChatGPT

Scenarioverkenningen voor alternatieven big tech

Nodig om dit te doen:

- Blijven aansluiten bij landelijke digitale innovatie (o.a. via hWh)
- Digitale innovatie structureel intern organiseren
- Actief middelen voor experimenteren en leren inzetten

We gebruiken het breed samenwerken via hWh e 'coalitions of the willing' voor digitale innovatie: I

**Ambitie Hoog:
Aanjagen**

Landelijke innovatie-agenda

Hoe intens?	Ambitie Laag: Volgen	Ambitie Midden: Adopteren	Ambitie Hoog: Aanjagen
Inzet van digitale innovatie	Bewezen digitale innovatie inzetten als middel om risico's te verkleinen en kansen te benutten	Digitale innovatie spotten, uitproberen en toepassen in ons werk	Landelijke innovatie-agenda mede-bepalen door zelf digitale innovaties in te brengen
Voordelen	Alleen bewezen innovatie introduceren geeft minder implementatierisico's, draagt zo bij aan solide bedrijfsvoering	Actieve innovatiehouding (leer- en experimenteerruimte) helpt om onze veerkracht en vernieuwing aan te wakkeren en innovaties toe te passen in onze grote opgaven.	Grotere kans dat ZZL-prioriteiten op de landelijke innovatieagenda komen (denk aan thema's als innovatief kijken naar technologische weerbaarheid en autonomie)
Nadelen	De leer- en experimenteerruimte is zeer beperkt, en wordt vooral gestuurd door wat landelijk bewezen toepasbaar blijkt	De interne innovatie-agenda wordt vooral gestuurd door wat landelijk door anderen wordt bedacht.	Een innovatiecultuur kan niet zonder het credo: 'fouten maken moet'. Dit is niet een 'waterschaps-eigen' cultuurkenmerk.
Risico	De reactieve opstelling i.r.t. de landelijke innovatie agenda maakt dat we mogelijk te beperkt adaptief handelen (doen wat we altijd deden).	Het daadwerkelijk toepassen van innovatie binnen ZZL moet wel solide en adaptief om niet alleen wendbaar maar ook weerbaar te blijven.	Het daadwerkelijk toepassen van innovatie binnen ZZL moet wel solide en adaptief om niet alleen wendbaar maar ook weerbaar te blijven.

Deel 4/4: Digitaal innovatief verbonden

Raming per ambitie

2031

2032

Ambitie	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Laag: Innovatie volgen	-	-	-	-	-	-	-
Midden: Innovatie adopteren	100	100	100	100	100	100	100
Hoog: Innovatie aanjagen	200	200	200	200	200	200	200

Bedragen x1.000 EUR

Uitvoeringskaders

- Solide en haalbaar
- Vernieuwend en wendbaar
- Realistisch en in samenhang
- Doelmatig en risicobewust
- Betrouwbaar en veilig
- Uitlegbaar en transparant
- Ethisch verantwoord handelend

Bestaande kaders

Nieuw (expliciet) kader

Ethisch verantwoord handelen

- Nieuwe ontwikkeling dat kader nodig heeft
- Wat is nodig:
 - Ethisch Toetskader
 - Inclusief een bestuurlijk/ambtelijk dialoog
 - Organisatorisch passende werkwijze
 - Wordt nu vooral via FG en enkele bestaande risico-analyses opgepakt
 - Instellen (brede) ethische commissie heeft voor- en nadelen
 - Tussenvorm lijkt meest passend, moet uitgewerkt worden
- Uitwerking in het realisatieplan Digitale Strategie (vervolg)

Digitale Horizon 2026-2030

korte termijn (1-2 jr)

middellange termijn (2-4 jr)

lange termijn (5-7 jr.)

Opgaven datagedreven faciliteren

Basis dataorganisatie neerzetten

- Ingericht datacluster
- Vraagarticulatie georganiseerd
- Leerlijn datagedreven werken
- Basis voor data-hygiëne
- Dataopgave waterkwantiteit (o.a. slim malen)

Verbreden datatoepassing

- Organisatie werkt met BI-middelen
- Dataopgave Waterveiligheid
- Dataopgave Waterkwaliteit

Organisatiebreed datagedreven

- Vergaande AI-assistentie bij ondersteunende processen
- Zuivering optimalisatie via AI-inzet

Innovatie omarmd

- Voor vraagstukken wordt de mogelijkheid van digitale innovatie standaard meegewogen

Innovatiecultuur inbedden

- Structureel landelijke innovaties beoordelen en waar mogelijk toepassen
- (plusvariant: zelf innovaties opzetten en inbrengen)

Actief open informatie delen

- Minder WOO

Actief open informatie delen

- Minder WOO verzoeken
- Actieve bevraging door belanghebbenden
- (Plusvariant: Wat kan is open)

Pro-actief delen

- Enkele informatiecategorieën pro-actief openstellen

Innovatiebasis

- Intern innovatiekanaal opzetten
- Beeldherkenning toepassen

Basis conform wetgeving ingericht

- Bestuurlijke ambitie vastgesteld
- Versterkte Informatiebeheerfunctie
- Ondersteunend systeem en proces voor digitaal duurzaam toegankelijk

ZZL Digitale basis op orde

Digitaal innovatief verbonden

Open en transparant en digitaal aanwezig

BESPREKING SCENARIO'S DIGITALE STRATEGIE

Scenario's:

Alternatieven voor digitale koers

Route/scenario	Kenmerken	2026	2027	2028	2029	2030
Hoog Doorpakken	Solide en veilige basis behouden Datagedreven doorpakken Duurzaam toegankelijk wat hoort of scoort Innovatie aanjagen	1.812	2.793	3.032	3.032	3.032
Midden Bestendig en pro-actief	Solide en veilige basis behouden Bestendigend datagedreven Duurzaam toegankelijk wat hoort of scoort Innovatie adopteren	1.189	1.970	2.171	2.693	2.932
Laag Volgend	Solide en veilige basis behouden Volgend datagedreven Duurzaam toegankelijk wat moet Innovatie volgen	774	1.205	1.623	1.728	2.450

Bedragen x1.000 EUR

Varianten op “Scenario Midden”

Ambitie	Kenmerken	2026	2027	2028	2029	2030
Innovatie	Van adopteren naar aanjagen	+100	+100	+100	+100	+100
	Van adopteren naar volgen	-100	-100	-100	-100	-100
Duurzaam toegankelijk	Van ‘wat hoort of scoort’ naar ‘wat moet’	-	-143	-143	-143	-143

Bedragen x1.000 EUR

Vragen aan het AB

- Hoe kijkt u tegen de geschetste lijn van de digitale strategie aan?
- Hoe kijkt u tegen de geschetste scenario's en de collegevoorkeur aan?

